بخشنامه

شماره..... :

تاریخ..... :

موضوع: ضوابط پزشکی و پذیرش مسافران دارای شرایط خاص

مسافر بیمار و مجوز پزشکی

مسافرانی که به دلیل بیماری، انجام عمل جراحی اخیر یا با هدف درمان و مشاوره تخصصی قصد سفر هوایی دارند، موظف‌اند پیش از پرواز نسبت به اخذ **مجوز پزشکی از پزشکان معتمد هواپیمایی وارش** اقدام نمایند. تصمیم نهایی در خصوص امکان پذیرش و انجام پرواز، بر عهده پزشکان معتمد شرکت می‌باشد.

1. در موارد خاص و عدم دسترسی به پزشک معتمد، موضوع با هماهنگی واحدهای مربوطه، مرکز پزشکی و مرکز کنترل عملیات شرکت بررسی و تصمیم‌گیری خواهد شد.
2. در صورت تشخیص عدم امکان یا مخاطره‌آمیز بودن پرواز، شرکت می‌تواند از پذیرش مسافر بیمار خودداری نماید.
3. ضرورت حضور همراه، پزشک یا پرستار همراه، بنا به تشخیص پزشک معتمد شرکت تعیین می‌شود و کلیه هزینه‌های مربوط به بلیت و خدمات پزشکی بر عهده مسافر خواهد بود.
4. رعایت ضوابط و اخذ مجوز پزشکی، الزامی بوده و شرکت هواپیمایی وارش در قبال عوارض ناشی از وضعیت بیماری مسافر، مطابق مقررات مربوطه اقدام خواهد نمود.

۱ -مسافرین نیازمند اخذ مجوز پزشکی

اخذ مجوز پزشکی برای مسافرانی که شرایط زیر را دارند الزامی است:

- احتمال ابتلا به بیماری‌های عفونی یا مسری.
- شرایط جسمی یا رفتاری که موجب مخاطره یا ناراحتی سایر مسافران شود.
- احتمال ایجاد اختلال در ایمنی، تأخیر، تغییر مسیر یا فرود اضطراری پرواز.
- ناتوانی در مراقبت از خود و نیاز به مراقبت ویژه در طول پرواز.
- بیماری یا شرایط پزشکی که ممکن است در اثر پرواز تشدید یا وخیم شود.
- مسافران باردار، حسب شرایط و مقررات مربوطه، موظف به ارائه مدارک و مجوزهای لازم می‌باشند.

تبصره :مسافرانی که در موارد فوق قرار ندارند، معمولاً نیازی به اخذ مجوز پزشکی ندارند؛ با این حال، در صورت وجود هرگونه ابهام، مشاوره با واحد پزشکی شرکت توصیه می‌شود. برای بیماران مزمن و دارای شرایط ثابت نیز حسب تشخیص مرکز پزشکی وارش، امکان صدور مجوز برای سفرهای مکرر وجود دارد.

۲ -مراحل اخذ مجوز پزشکی

- مسافر بیمار باید **پیش از تهیه بلیت**، نظر مکتوب پزشک معالج خود را در فرم پزشکی **MEDIF (VRH-GRH-104)** دریافت و تکمیل نماید.
- فرم تکمیل‌شده MEDIF جهت بررسی و صدور مجوز، باید حداکثر **۷۲ ساعت پیش از پرواز** به پزشک معتمد شرکت ارائه شود.
- ارائه کلیه مدارک و مستندات پزشکی جهت بررسی پزشک معتمد الزامی است.
- پذیرش مسافر منوط به تأیید شرایط پزشکی، تکمیل فرم MEDIF توسط پزشک معتمد و تکمیل **فرم تعهدنامه مسافر (VRH-GRH-108)**خواهد بود.

۳ -تعهدات و مسئولیت‌ها

3.1.در سفرهای ترانزیتی، مجوز پزشکی صادرشده صرفاً تا اولین مقصد اعتبار دارد و مسافر موظف است برای ادامه مسیر، مجوز پزشکی لازم را از شرکت هواپیمایی مربوطه اخذ نماید.

3.2.مسئولیت صحت اطلاعات درج‌شده در فرم **MEDIF**بر عهده پزشک صادرکننده و تأییدکننده و مسئولین شرکت هندلینگ می‌باشد.

3.3.دفاتر فروش و سامانه فروش اینترنتی موظف‌اند هنگام فروش بلیت، مسافران بیمار را نسبت به ضرورت اخذ مجوز پزشکی مطلع نمایند. در صورت عدم اطلاع‌رسانی و صدور بلیت برای مسافری که از نظر پزشکی مجاز به پرواز نیست، مسئولیت هزینه ابطال بلیت بر عهده صادرکننده خواهد بود.

3.4.مسئولین ایستگاه و شرکت هندلینگ موظف‌اند پیش از صدور کارت پرواز، وضعیت مسافر را بررسی نموده و در صورت مشاهده علائم بیماری یا ناتوانی، موضوع را جهت بررسی پزشکی اعلام نمایند.

3.5.در صورت ورود مسافر بیمار بدون تأییدیه پزشکی به هواپیما، موضوع مطابق مقررات شرکت بررسی شده و مسئولیت عواقب آن بر عهده مسافر خواهد بود.

3.6.در صورت عدم اعلام بیماری توسط مسافر و اطلاع سرمهماندار از وضعیت وی در حین پرواز، مراتب باید به خلبان و مرکز کنترل عملیات اطلاع داده شود.

3.7.ثبت اطلاعات پزشکی مسافر بیمار هنگام خرید بلیت و رزرو صندلی الزامی است و در صورت پنهان نمودن بیماری توسط مسافر، مسئولیت و هزینه ابطال بلیت بر عهده وی خواهد بود

۴ -موارد فاقد نیاز به اخذ مجوز پزشکی

موارد زیر، مشروط به نداشتن خونریزی فعال، نیاز به خدمات پزشکی ویژه و رعایت شرایط اعلام‌شده، نیاز به اخذ مجوز از پزشک هوایی معتمد شرکت وارش ندارند:

4.1. **جانبازان جنگ تحمیلی :** با ارائه کارت شناسایی و در صورت عدم نیاز به خدمات پزشکی خاص، مجاز به پرواز می‌باشند. همراه داشتن دستگاه اکسیژن مجاز است؛ حمل کپسول اکسیژن فشرده بیش از ۲ عدد یا با وزن بیش از ۲.۵ کیلوگرم برای هر کپسول به داخل کابین ممنوع است.

4.2. **اعمال مرتبط با ناباروری :** اعمال کاشت جنین و لقاح مصنوعی (IVF/ZIFT) پس از ۴ روز و لاپاراسکوپی درمانی پس از ۴ روز و تشخیصی پس از ۲۴ ساعت، بدون منع پروازی می‌باشند.

4.3. **اعمال سطحی پوست و مو :** کاشت مو و ابرو، برخی جراحی‌های زیبایی و لیزرهای پوستی، در صورت نداشتن خونریزی و نیاز به خدمات ویژه، بدون منع پروازی می‌باشند. کاشت مو و لیزر وسیع پوست، با رعایت شرایط اعلام‌شده و حداقل ۲۴ ساعت پس از انجام، مجاز است.

4.4. **جراحی‌های زیبایی :** ابدومینوپلاستی و لیپوساکشن پس از ۴۸ ساعت و پروتز سینه پس از ۴ روز، در صورت نداشتن خونریزی یا درن ترشحی و عدم نیاز به خدمات ویژه، مجاز به پرواز می‌باشند. درن خشک مانعی برای پرواز نیست.

4.5. **جراحی‌های اصلاح عیوب انکساری چشم :** اعمالی نظیر لازیک، لیزیک، اسمایل، RK و PRK در افراد زیر ۴۰ سال، در صورت نداشتن خونریزی، نیاز به مجوز پزشکی ندارند. افراد بالای ۴۰ سال با ارائه گواهی پزشک معالج یا تأیید پزشک هوایی معتمد مجاز به پرواز خواهند بود.

4.6. **گچ‌گیری و آتل‌بندی :** در اندام فوقانی و زیر زانو، در صورت نداشتن خونریزی، درد و نیاز به خدمات پزشکی، پس از ۲۴ ساعت برای پروازهای حداکثر ۲ ساعت و پس از ۴۸ ساعت برای پروازهای بیش از ۲ ساعت، مجاز می‌باشد.

4.7. **جراحی بینی :** در صورت باز بودن مجاری تنفسی، نداشتن خونریزی فعال و تامپون، پس از گذشت حداقل ۷۲ ساعت از عمل، محدودیت پروازی ندارد.

4.8. **استفاده از سوند ادراری :** در صورت عدم انجام جراحی شکمی طی دو هفته اخیر، منع پروازی ندارد. کیسه ادراری باید جهت جلوگیری از انتشار آلودگی، داخل پوشش جداگانه نگهداری شود.

۴ -موارد فاقد نیاز به اخذ مجوز پزشکی

4.9. افراد دارای ضایعات نخاعی، در صورت عدم نیاز به برانکارد، اکسیژن اضافی یا خدمات پزشکی ویژه، مجاز به پرواز می‌باشند.

4.10. سوختگی‌های سطحی، در صورت عدم نیاز به خدمات ویژه و نداشتن ظاهر یا بوی نامناسب، منع پروازی ندارند.

4.11. اعمال جراحی سر، گردن، قفسه سینه و شکم، پس از گذشت حداقل **۱۴ روز** و در صورت عدم نیاز به خدمات ویژه و نداشتن مشکلات تنفسی، قلبی، عروقی یا حرکتی و همچنین ظاهر یا بوی نامناسب، مجاز به پرواز می‌باشند.

4.12. جراحی‌های دندان پس از **۲۴ ساعت**، در صورت مساعد بودن شرایط عمومی، بلامانع است.

4.13. پس از انجام سزارین، با گذشت حداقل **۷ روز** و در صورت نداشتن درن عفونی، ظاهر یا بوی نامناسب، پرواز بلامانع است.

4.14. جراحی‌های معده شامل اسلیو، بای‌پس و بوتاکس معده، پس از **۴ روز** مجاز به پرواز می‌باشند.

4.15. آندوسکوپی درمانی پس از **۴۸ ساعت** و آندوسکوپی تشخیصی پس از **۲۴ ساعت**، منع پروازی ندارد.

4.16. بیماران مبتلا به دیابت، با توجه به وضعیت عمومی و شرایط پزشکی، مجاز به پرواز می‌باشند.

4.17. افراد پس از پیوند یا تزریق مغز استخوان، با تأیید پزشک معالج و پس از گذشت حداقل **۲۴ ساعت**، در صورت مساعد بودن شرایط عمومی، مجاز به پرواز می‌باشند.

۵ -موارد ممنوعیت پرواز با هواپیمایی وارش

موارد زیر مشمول ممنوعیت پرواز یا عدم پذیرش مسافر می‌باشند:

- بیماران دارای شرایط وخیم که احتمال فوت آنان در طول پرواز وجود دارد.
- مسافرانی که نیازمند برانکارد بوده یا قادر به استفاده از صندلی هواپیما در هیچ وضعیتی نیستند.
- افراد ناتوانی که بدون همراه قادر به مراقبت از خود در طول پرواز نمی‌باشند.
- مسافرانی که وضعیت جسمی یا بیماری آنان موجب ایجاد ناراحتی جدی برای سایر مسافران شود.
- مواردی که احتمال وخامت وضعیت بیمار، فرود اضطراری یا تغییر مسیر پرواز وجود داشته باشد.
- بیماران روانی غیرقابل‌کنترل که امنیت پرواز یا سایر مسافران را به خطر اندازند.
- نوزادان کمتر از **۷ روز**.
- بارداری از ابتدای **هفته ۳۵ در بارداری تک‌قلویی** و **هفته ۳۳ در بارداری دوقلویی یا چندقلویی**.
- مسافرانی که شرایط جسمی یا پزشکی آنان ایمنی مسافران یا خدمه را به خطر اندازد.
- مسافرانی که از رعایت مقررات شرکت و دستورهای خدمه پرواز خودداری نمایند.
- مسافرانی که به دلیل شرایط جسمی، روحی یا رفتاری، امکان ارائه خدمات ایمن و مناسب به آنان وجود نداشته باشد.
- مسافرانی که احتمال انتقال بیماری مسری یا ایجاد آلودگی برای سایر مسافران وجود داشته باشد.
- مواردی که حمل مسافر، حتی با رعایت اقدامات احتیاطی، برای خود وی، سایر مسافران یا اموال آنان مخاطره‌آمیز باشد.

۵.۱۴ در صورت تشخیص عدم کفایت همراه مسافر بیمار، از حمل وی جلوگیری بعمل خواهد آمد.

۵ -پذیرش بیماران و مسافران توانخواه

5.15. پذیرش **مسافران برانکاردی** و مسافرانی که در طول پرواز به‌طور مستمر به اکسیژن نیاز دارند، در پروازهای هواپیمایی وارش ممنوع می‌باشد.

- در صورت نیاز مسافر بیمار به مراقبت تیم پزشکی در طول پرواز، موضوع با هماهنگی واحدهای ذی‌ربط بررسی و تصمیم‌گیری خواهد شد.

- حداکثر **۵ تا ۱۰ مسافر ویلچر کابین** در هر پرواز قابل پذیرش می‌باشند.
- در صورت عدم توانایی حرکتی مسافر توانخواه، حضور همراه الزامی است.
- در صورت پذیرش گروهی بیش از **۱۰ مسافر ویلچر کابین**، به ازای هر همراه، مسئولیت حداکثر دو مسافر ویلچر کابین در نظر گرفته می‌شود.

۶ -بارداری و نوزادان

6.1بارداری تک‌قلویی:

- تا پایان هفته **۲۰** :نیاز به ارائه مدرک پزشکی ندارد.
- از هفته **۲۰ تا ۲۸** :ارائه مدرک معتبر تعیین سن بارداری الزامی است.
- از هفته **۲۸ تا پایان هفته ۳۴** :ارائه تأییدیه پزشک متخصص زنان یا پزشک هوایی معتمد شرکت، مبنی بر طبیعی و بدون عارضه بودن بارداری و تعیین سن بارداری و تاریخ احتمالی زایمان الزامی است.
- از ابتدای هفته **۳۵** :پرواز با هواپیمایی وارش ممنوع است.

6.2بارداری دوقلویی و چندقلویی:

- تا پایان هفته **۲۰** :نیاز به مدرک پزشکی ندارد.
- از هفته **۲۰ تا ۲۸** :ارائه مدرک معتبر تعیین سن بارداری الزامی است.
- از هفته **۲۸ تا پایان هفته ۳۲** :اخذ مجوز از پزشک متخصص زنان یا پزشک هوایی معتمد شرکت الزامی است.
- از ابتدای هفته **۳۳** :پرواز با هواپیمایی وارش ممنوع است.

6.3بارداری پرخطر:

مواردی مانند جفت سرراهی، حاملگی خارج از رحم و سقط جنین، نیازمند بررسی و تأیید پزشک متخصص زنان یا پزشک معتمد شرکت می‌باشند.

6.4سقط جنین:

در صورت وجود خونریزی فعال، پرواز ممنوع است. پس از حداقل **۲۴ ساعت**، در صورت تثبیت شرایط و نداشتن درد یا خونریزی، با تأیید پزشک متخصص زنان امکان پرواز وجود دارد.

6.5نوزادان:

نوزادان کمتر از **۷ روز** و نوزادان نیازمند انکوباتور یا دستگاه کمک‌تنفسی مجاز به پرواز نیستند. نوزادان سالم پس از گذشت **۷ روز از تولد** مجاز به پرواز می‌باشند.

6.6بارداری پرخطر:

مسافران دارای بارداری پرخطر یا عوارض پزشکی، و همچنین مواردی که سن بارداری با شرایط تعیین‌شده مطابقت نداشته باشد، موظف‌اند پیش از سفر جهت ارزیابی و اخذ مجوز پزشکی به پزشک معتمد شرکت در تهران یا پزشکان معتمد شهرستان‌ها مراجعه نمایند.

تبصره :در صورت عدم رعایت ضوابط مربوط به مسافران باردار و در نتیجه ممنوعیت سفر، صرفاً هزینه بلیت مسافر مسترد خواهد شد.

۷ -موارد نیازمند اخذ مجوز پزشکی

موارد زیر نیازمند ارزیابی و اخذ مجوز پزشکی از پزشک هوایی معتمد هواپیمایی وارش در تهران یا شهرستان‌ها می‌باشند:

- نوزادان زیر **۷ روز** و نوزادان نارس نیازمند انکوباتور یا دستگاه کمک‌تنفسی.
- بیماران مبتلا به بیماری‌های عفونی، تصادفی، قلبی، عروقی و مغزی و مسافرانی با جراحی بینی همراه با انسداد مجاری تنفسی.
- مسافرانی که دارای تجهیزات پزشکی مانند **CVP، کاتتر یا آنژیوکت** می‌باشند.
- درد حاد قفسه سینه، آنژین ناپایدار یا درد قلبی با فعالیت مختصر.
- جراحی باز قلب کمتر از **۱۴ روز** و کاشت باتری قلب یا پیس‌میکر کمتر از **۷ روز**.
- ادم ریه همراه با تنگی نفس و ترومبوفلبیت فعال همراه با التهاب و تورم شدید پا.
- جراحی‌های رحم و تخمدان و نمونه‌برداری کبد، مطابق زمان‌های تعیین‌شده و با تأیید پزشک متخصص.

۸ -اختلالات گردش خون، قلب و عروق

8.1.**سکته قلبی :**تا **۱۰ روز** منع پرواز داشته و پس از آن، در صورت مناسب بودن وضعیت عمومی، نداشتن درد قفسه سینه و تأیید متخصص قلب، مجاز به پرواز می‌باشد.

8.2.**آنژین ناپایدار :**تا کنترل بیماری و رفع درد در حالت استراحت، با تأیید پزشک هوایی معتمد، مجاز به پرواز نمی‌باشد.

8.3.**نارسایی قلبی حاد یا کنترل‌نشده :**منع پرواز داشته و پس از کنترل بیماری و تأیید متخصص قلب، در صورت لزوم با همراهی پزشک یا پرستار، امکان پرواز خواهد داشت.

8.4.**ادم ریه :**در شرایط حاد منع پرواز داشته و پس از کنترل بیماری، با تأیید پزشک متخصص یا پزشک هوایی معتمد، مجاز به پرواز می‌باشد.

8.5.**جراحی باز قلب :**تا **۱۴ روز** منع پرواز داشته و پس از آن، در صورت مناسب بودن شرایط و تأیید پزشک متخصص قلب یا پزشک هوایی معتمد، مجاز به پرواز است.

8.6.**آنژیوگرافی عروق کرونر :**تا **۲۴ ساعت** پس از انجام، منع پرواز داشته و پس از آن، در صورت مناسب بودن شرایط، بلامانع است.

8.7.**آنژیوپلاستی (با یا بدون استنت :(**تا **۴۸ ساعت** پس از انجام، منع پرواز داشته و پس از آن، در صورت مناسب بودن وضعیت عمومی، امکان پرواز وجود دارد.

۸ -اختلالات قلبی و عروقی

- **پیس‌میکر (باتری قلب :(**پس از ۷ روز، در صورت نداشتن عارضه و منظم بودن ریتم قلب، با تأیید پزشک متخصص قلب مجاز است؛ در صورت وجود عارضه، اخذ مجوز پزشکی الزامی است.
- **ابلیشن قلب :**پس از ۷ روز، در صورت منظم بودن ریتم قلب و با تأیید پزشک متخصص قلب، پرواز بلامانع است.
- **آمبولی ریه :**حداقل تا ۷ روز منع پرواز داشته و پس از آن، در صورت ثبات وضعیت و تأیید پزشک متخصص یا پزشک هوایی معتمد، امکان پرواز وجود دارد.
- **ترومبوفلبیت پا :**در صورت فعال بودن بیماری منع پرواز دارد؛ پس از کنترل بیماری و با تأیید پزشک متخصص یا پزشک هوایی معتمد، مجاز است.

۹ -اختلالات خونی

- **کم‌خونی :**هموگلوبین کمتر از **۸ g/dl** موجب منع پرواز است، مگر در بیماری‌های مزمن با شرایط پایدار. در کم‌خونی حاد، پس از کنترل خونریزی و بررسی هموگلوبین، امکان پرواز بررسی می‌شود.
- **کم‌خونی داسی‌شکل :**در دوره بحران تا ۹ روز منع پرواز داشته و پس از آن، در صورت کنترل بیماری و تأیید پزشک متخصص یا پزشک هوایی، امکان پرواز وجود دارد.
- **خونریزی :**تا کنترل کامل، منع پرواز دارد و پس از کنترل، با تأیید پزشک هوایی معتمد مجاز خواهد بود.

۱۰ -بیماری‌های ریوی

- **پنوموتوراکس :**در حالت عادی تا بهبود کامل منع پرواز دارد؛ در موارد ضروری با درن مناسب، مجوز پزشکی و همراهی پزشک یا پرستار قابل بررسی است. پس از بهبود کامل، حداقل **۷ روز در نوع خودبه‌خودی و ۱۴ روز در نوع ناشی از جراحت** لازم است.
- **جراحی قفسه سینه :**تا **۱۳ روز** منع پرواز داشته و از روز چهاردهم، در صورت بهبود و با تأیید پزشک متخصص یا پزشک هوایی، مجاز است.
- **پنومونی :**در صورت وجود علائم، منع پرواز دارد و پس از بهبود و تأیید پزشک هوایی قابل انجام است.
- **بیماری‌های مزمن ریوی :**در صورت سیانوز، نیاز به اکسیژن یا وضعیت ناپایدار، منع پرواز دارند؛ در شرایط پایدار، با اکسیژن و مجوز پزشک هوایی امکان پرواز وجود دارد.
- **سل ریوی درمان‌نشده :**تا دو هفته اول درمان منع پرواز دارد و پس از آن، در صورت نداشتن علائم و با تأیید پزشک متخصص عفونی یا پزشک هوایی، مجاز است.
- **آسم :**در صورت نداشتن تنگی نفس یا عفونت و همراه داشتن دارو، مجاز به پرواز است.
- **سرطان ریه و برونشکتازی :**در صورت وجود علائم فعال، تنگی نفس یا عفونت، منع پرواز داشته و در شرایط پایدار با تأیید پزشک هوایی قابل انجام است.
- **سیستیک فیبروزیس :**در صورت شرایط تنفسی مناسب و نداشتن عفونت، با مجوز پزشک هوایی امکان پرواز دارد.

۱۱ -بیماری‌های سیستم عصبی

- **سکته گذرای مغزی (TIA):** تا ۲ روز منع پرواز داشته و پس از آن، در صورت ثبات وضعیت و با مجوز پزشک هوایی، امکان پرواز دارد.
- **سکته مغزی حاد:** حداقل تا **۱۰ روز** منع پرواز دارد؛ پس از آن، در صورت مناسب بودن شرایط و با مجوز پزشکی و در صورت لزوم همراهی پزشک یا پرستار و اکسیژن، قابل انجام است.
- **حمله صرع:** تا **۲۴ ساعت** منع پرواز داشته و پس از کنترل بیماری و تأیید پزشک متخصص یا پزشک هوایی، مجاز است.
- **جراحی جمجمه:** حداقل تا **۱۴ روز** منع پرواز داشته و پس از آن، در صورت جذب کامل هوای داخل جمجمه و تأیید پزشک، امکان پرواز دارد.

۱۲ -بیماری‌های اوتیسم

رعایت ضوابط و دستورالعمل ایمنی مربوط به بیماران اوتیسم الزامی است.

۱۳ -بیماری‌ها و جراحی‌های گوارشی

- **خونریزی دستگاه گوارش:** تا یک هفته منع پرواز داشته و پس از قطع خونریزی و تأیید پزشک، مجاز است.
- **جراحی وسیع شکمی:** حداقل **۱۰ روز** منع پرواز داشته و پس از آن، در صورت بهبودی و نداشتن عارضه، با مجوز پزشک مجاز است.
- **آپاندکتومی:** حداقل **۴ روز** منع پرواز؛ از روز پنجم در صورت بهبودی و تأیید پزشک، مجاز است.
- **لاپاراسکوپی درمانی:** حداقل **۴ روز** منع پرواز؛ پس از آن در صورت بهبودی و نداشتن عارضه، مجاز است.
- **لاپاراسکوپی تشخیصی:** پس از **۲۴ ساعت** و جذب کامل گاز، در صورت نداشتن عارضه، بلامانع است.
- **هپاتیت:** در موارد حاد همراه با زردی، نیاز به مجوز پزشکی دارد؛ موارد مزمن بدون زردی، در صورت ثبات شرایط، قابل پرواز می‌باشند.
- **جراحی کبد:** تا **۱۴ روز** منع پرواز داشته و پس از آن، در صورت بهبودی و تأیید پزشک، مجاز است.

۱۴ -گوش، حلق و بینی

- **اوتیت و سینوزیت حاد:** در صورت ناتوانی در تنظیم فشار گوش، منع پرواز دارد.
- **جراحی گوش میانی:** تا **۷ روز** منع پرواز؛ از روز هشتم در صورت بهبودی و با تأیید پزشک، مجاز است.
- **جراحی لوزه:** تا **۶ روز** منع پرواز؛ از روز هفتم در صورت بهبودی و تأیید پزشک، مجاز است.
- **سیم‌پیچی فک:** در صورت داشتن همراه، امکان پرواز وجود دارد.

۱۵ -اختلالات روانی

بیماران مبتلا به اختلالات روانی حاد یا مزمن، در صورت ثبات وضعیت حداقل طی **۷ روز** و با تأیید پزشک متخصص یا پزشک هوایی و حسب شرایط با همراه آموزش‌دیده، مجاز به پرواز می‌باشند.

۱۶ -اختلالات چشمی

- **آسیب نفوذی و جراحی داخل چشم :**تا **۶ روز** منع پرواز داشته و از روز هفتم، در صورت جذب کامل گاز و تأیید چشم‌پزشک یا پزشک هوایی، مجاز است.
- **جراحی آب مروارید :**تا **۴۸ ساعت** منع پرواز؛ پس از آن در صورت نداشتن عارضه و خونریزی و با تأیید چشم‌پزشک، مجاز است.
- **جراحی لیزر قرنیه :**تا **۲۴ ساعت** منع پرواز؛ پس از آن در صورت نداشتن عارضه و خونریزی و با تأیید چشم‌پزشک، مجاز است.
- حداکثر **۱۰ مسافر نابینا** در هر پرواز قابل پذیرش بوده و برای گروه‌های بیش از ۳ نفر، حضور همراه الزامی است.

۱۷ -آسیب، تروما و سوختگی

- سوختگی همراه با شوک، عفونت گسترده یا ظاهر نامناسب، نیازمند ارزیابی و مجوز پزشکی است.
- گچ‌گیری اندام فوقانی و زیر زانو، پس از **۲۴ ساعت** و در پروازهای بیش از ۲ ساعت پس از **۴۸ ساعت**، در صورت نداشتن درد و خونریزی و امکان نشستن و بستن کمربند، مجاز است.
- گچ‌گیری بالای زانو در یک یا دو پا، در صورت نیاز به عدم خم شدن پا، با تهیه به‌ترتیب **یک یا دو صندلی اضافه** امکان‌پذیر است.
- شکستگی لگن یا ران، مشروط به هموگلوبین بالاتر از **۸.۵ g/dl** و شرایط مناسب قابل بررسی است.
- آسیب یا جراحی انگشتان دست و پا، در صورت نداشتن درد و خونریزی فعال، منع پرواز ندارد.
- جراحی ستون فقرات گردن و کمر، پس از **۴ روز** در صورت وضعیت عمومی مناسب و توانایی نشستن، مجاز است؛ در غیر این صورت اخذ تأییدیه پزشکی الزامی است.

۱۸ -ونتیلاتور

بیماران ریوی مزمن و پایدار، با هماهنگی قبلی و اخذ مجوز پزشک متخصص ریه و پزشک هوایی، امکان پرواز دارند. دستگاه اکسیژن‌ساز باید قابل حمل بوده و حداقل **۴ ساعت** اکسیژن مورد نیاز را تأمین نماید.

۱۹ -بیماری‌های عفونی و مسری

مسافران در دوره سرایت بیماری مجاز به پرواز نیستند. در بیماری‌های عفونی، پس از پایان دوره سرایت و با تأیید پزشک متخصص عفونی یا پزشک هوایی، امکان پرواز وجود دارد. بیماری‌هایی مانند آبله‌مرغان، دیفتری، سرخک، اوریون، سرخچه، مخملک، سیاه‌سرفه، سیاه‌زخم، دیسانتری، وبا، مننژیت و سایر بیماری‌های مسری مشمول این ضوابط می‌باشند.

۲۰ -شیمی‌درمانی

مسافرانی که اخیراً شیمی‌درمانی داشته‌اند، در صورت مناسب بودن وضعیت عمومی، پس از گذشت حداقل **۱۲ ساعت** از درمان می‌توانند پرواز نمایند.

۲۱ -غواصی و بیماری ناشی از تغییر فشار

- پس از غواصی کمتر از ۲ ساعت و تا عمق ۳۰ فوت، حداقل **۲۴ ساعت** فاصله تا پرواز الزامی است.
- در صورت غواصی عمیق‌تر یا طولانی‌تر، حداقل **۴۸ ساعت** فاصله تا پرواز لازم است.
- در صورت وجود علائم بیماری ناشی از کاهش فشار، پرواز ممنوع است.

۲۲ -ضوابط گچ‌گیری

رعایت حداقل زمان **۲۴ ساعت برای پروازهای تا ۲ ساعت** و **۴۸ ساعت برای پروازهای بیش از ۲ ساعت** الزامی است. مسافر باید قادر به نشستن روی صندلی و بستن کمربند ایمنی باشد. در گچ‌گیری بالای زانو، حسب شرایط، تهیه صندلی اضافه الزامی خواهد بود.

۲۳ -ورود و خروج دارو

هواپیمایی وارش **هیچ‌گونه مجوزی جهت ورود یا خروج دارو توسط مسافر صادر نمی‌نماید** و کلیه مسئولیت‌ها و عواقب ناشی از حمل دارو بر عهده مسافر خواهد بود.

با احترام

معاونت بازرگانی هواپیمایی وارش